

Sygn. akt VIII U 1589/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Smycz
Protokolant:	Maria Szczęsna

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2014 r. w Gliwicach

sprawy W. M. (1) (M.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanych Biura (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. i A. L.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia

na skutek odwołania W. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 czerwca 2014 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Joanna Smycz

Sygn. akt VIII U 1589/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 czerwca 2014r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że A. L. jako osoba wykonująca prace na podstawie umowy zlecenia u odwołującego płatnika składek (...) W. M. (2) nie podlega: obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 1 września 2010r. do 28 lutego 2014r. i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 września 2010r. do 28 lutego 2014r.

W uzasadnieniu decyzji oddział podniósł, że została ona wydana po przeprowadzonej kontroli u odwołującego, jako płatnika składek, w wyniku której ustalono niewłaściwy sposób rozliczania się z organem rentowym z należnych składek za zatrudnionych pracowników.

Od ww. decyzji odwołanie złożył (...) W. M. (2), jako płatnik składek domagając się jej zmiany i objęcia zainteresowanej z tytułu umów zlecenia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi i dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym we wskazanych okresach w tej decyzji. Równocześnie odwołujący przyznał, że jako przedsiębiorca prowadzący

działalność gospodarczą świadczył usługi na rzecz aktualnego pracodawcy zainteresowanej i uznał, że powinna być traktowana jako jego pracownica i dokonał zgłoszenia jej do ubezpieczeń i opłacał za nią należne składki. Jednocześnie odwołujący nie kwestionował faktu wykonywania pracy przez zainteresowaną, z którą miał zawarte umowy zlecenia na rzecz Biura Doradztwa (...) Sp. z o.o.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując swe dotychczasowe stanowisko. Dodatkowo podniósł, że, skoro zainteresowana pozostawała w stosunku pracy z Biurem Doradztwa (...) Sp. z o.o. i wykonywała na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) W. M. (1) to konsekwencją takiego uznania jest ustalenie, że zainteresowana nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym ani dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) W. M. (2), a powinna podlegać ubezpieczeniom u pracodawcy na podstawie art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

(...) Sp. z o.o. w T. i A. L. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący pod firmą (...) prowadzi działalność gospodarczą m.in. działalność biurową. W ramach prowadzonej działalności zawarł umowy zlecenia z zainteresowaną A. L. na pieczętowanie dokumentów urzędowych od 1 września 2010r. do 31 grudnia 2010r., dwie umowy za cały 2011 rok i umowy za lata 2012, 2013 i 2014.

Zainteresowana w ramach zawartych umów zlecenia pieczętowała dokumenty klientów Biura (...) Sp. z o.o. Praca wykonywana przez zainteresowaną na podstawie umów zlecenia wykonywana była na rzecz Biura (...).

Z tytułu zawartych umów zlecenia odwołujący dokonał zgłoszeń zainteresowanej do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Dalej ustalono, że Biuro (...) Sp. z o.o. w spornym okresie pozostawało w stosunku pracy z zainteresowaną A. L. od 6 listopada 2008r. do 4 listopada 2011r. i od 5 listopada 2011r. do nadal jako referent księgowości w pełnym etacie.

Nadto biuro rachunkowe, na podstawie umowy zlecenia z dnia 1 września 2010r. zawarło umowę z odwołującym (...) W. M. (2), której przedmiotem jest:

- zarządzanie dokumentami księgowymi podmiotów, dla których BR (...) prowadzi usługowo księgi, inne ewidencje podatkowe oraz dokumentów stanowiących księgi biura rachunkowego: segregowanie według rodzajów, wpinanie dokumentów do segregatorów, pieczętowanie, numerowanie i opisywanie dokumentów, opisywanie segregatorów;
- zarządzanie dokumentami biura rachunkowego – archiwizacją, składowaniem i utylizacją;
- dostawa i odbiór dokumentów klientów biura rachunkowego wykonywane środkami transportu zleceniodawcy;
- usługi kancelaryjno – sekretarskie wykonywane na sprzęcie zleceniodawcy;
- sprzątnięcie pomieszczeń biurowych;
- prace porządkowe na terenie posesji;
- pielęgnacja zieleni;
- prace konserwatorskie;
- reklama handlowa, kolportaż ulotek reklamowych, usługi marketingowe.

Za usługi, których mowa w § 1 pkt. 1 zleceniobiorca otrzyma umowne miesięczne wynagrodzenie w wysokości ustalonej przez strony w odrębnym aneksie. Za pozostałe usługi wymienione w § 1 pkt. 2-9 będą miesięcznie ustalane przez strony w zależności od okresu prac wykonanych w danym miesiącu.

Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Może być rozwiązana:

- w drodze porozumienia między stronami w Kazanym czasie,
- na skutek wypowiedzenia jednej ze stron z zachowaniem 1 miesięcznego okresu wypowiedzenia.

Ustalono, że do podstawowych obowiązków zainteresowanej zatrudnionej w Biurze (...) na stanowisku referenta księgowości stanowi wprowadzanie danych klientów do systemów finansowo – księgowych na podstawie danych przekazywanych przez klientów, wynikających z dokumentów. Zainteresowana była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy. Dodatkowo zainteresowana w ramach zawartych umów zlecenia z odwołującym wykonywała prace na rzecz biura rachunkowego tj. opieczętowywała dokumenty biura rachunkowego i nanosiła numer dowodu księgowego. Prace wykonywała po godzinach pracy świadczonej na rzecz biura rachunkowego. Ustalono wynagrodzenie w wysokości 202 zł brutto miesięcznie.

W okresie od 15 maja 2012r. do 22 maja 2012r. organ rentowy przeprowadził kontrolę u odwołującego. Przedmiotem kontroli było ustalenie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek i wpłat, do pobierania których zobowiązany jest wyżej wymieniony organ rentowy, zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu, prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe oraz wystawianie zaświadczeń .

W następstwie przeprowadzonego postępowania organ rentowy wydał skarżone decyzje.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie: akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w tym akt kontroli.

Sąd pominął dowód z przesłuchania odwołującego i zainteresowanych, gdyż mimo prawidłowego wezwania nie stawiali się na rozprawie w dniu 24 września 2014r. i 29 października 2014r. i nie usprawiedliwili niestawiennictwa.

Stan faktyczny nie był kwestionowany przez strony, spór dotyczył jedynie oceny prawnej łączącej odwołującego i zainteresowanej umowy cywilnoprawnej.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie płatnika składek (...) W. M. (2) nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wyjaśnić, że organ rentowy ma uprawnienia do badania ważności umów cywilnoprawnych. Zgodnie, bowiem z art. 68 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2009, nr 205, poz. 1585) do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy między innymi stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych. Po myśli natomiast art. 83 ustawy ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw w szczególności dotyczących zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczenia.

Organ rentowy posiada więc kompetencję do badania charakteru i do oceny prawnej umów stanowiących tytuł do zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i może wydawać decyzje w tym przedmiocie.

W okresie objętym skarżoną decyzją odwołujący zawarł z zainteresowaną A. L. umowy zlecenia. Nadto zainteresowana pozostawała w stosunku pracy z Biurem Doradztwa (...) Sp. z o.o. i wykonywała na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) W. M. (1)

Zgodnie z treścią art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) pracownicy (z wyłączeniem prokuratorów), podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, z zastrzeżeniem art. 8 i 9.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 pracownicy podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu.

Z kolei w myśl art. 12 ust 1 osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu.

Po myśli art. 8 ust 1 za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Zgodnie z art. 8 ust. 2 a za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Zgodnie z art. 13 pkt 1 obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Jak natomiast stanowi art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czyim pracownikiem w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2007r., Nr 11 poz. 74 ze zm.) jest osoba świadcząca pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z innym podmiotem niż pracodawca, jeżeli w ramach tej umowy była wykonywana praca na rzecz pracodawcy z którym pozostawał w stosunku pracy: pracodawcy z którym łączy go umowa o pracę, czy podmiotu z którym zawarła umowę zlecenia.

W ocenie Sądu Okręgowego czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca była de facto wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a ściślej rzecz ujmując należy w takiej sytuacji badać, który podmiot osiąga w ostatecznym rozrachunku korzyść

z wykonania umowy. Z treści umów zlecenia zawartych między odwołującym, a zainteresowaną A. L. wynika konkluzja, że praca świadczona przez zainteresowaną na podstawie tych umów zlecenia wykonywana była na rzecz Biura Doradztwa (...) Sp. z o.o., tj. podmiotu z którym łączyła ją umowy o pracę, a jedynie za pośrednictwem odwołującego (...) W. M. (2).

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., sygn. akt II UZP 6/09 pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 4, poz. 74 ze zm.) (OSNP 2010/3-4/46, Prok.i Pr.-wkl. (...), Biul.SN 2009/9/22, M.P.Pr. (...)-160, lex nr 514221)

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.) za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką

zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę zlecenia z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Można też wskazać, że art. 8 ust. 2a dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Jest on także zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 17 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Ponadto, płatnicy składek w stosunku do pracownika, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu (art. 17 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W ocenie Sądu mając na uwadze, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy. Za taką wykładnią przemawia także art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego, w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Z przepisu tego wynika logicznie, że płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie "uwzględnia się" w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Wniosek powyższy nie budzi wątpliwości w przypadku pracownika, z którym sam pracodawca zawarł umowę cywilnoprawną w sytuacji określonej w art. 8 ust. 2a. W takim przypadku uznanie pracodawcy za płatnika składek jest oczywiste i zgodne z ogólną zasadą wynikającą z ustawy systemowej, że płatnikiem składek jest podmiot, będący stroną stosunku uzasadniającego objęcie obowiązkiem ubezpieczenia - pracodawca, zleceniodawca. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Przemawiają za nim argumenty już wyżej podniesione, a ponadto to, że obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona, i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy. Należy też wziąć pod uwagę, że wskazanej w art. 18 ust. 1a operacji uwzględnienia w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy przychodu uzyskiwanego z tytułu umowy cywilnoprawnej nie jest w stanie wykonać osoba trzecia, będąca zamawiającym (zlecającym) w umowie cywilnoprawnej zawartej z pracownikiem. Teoretycznie może ona nawet nie wiedzieć, że zleceniobiorca (przyjmujący zamówienie) jest pracownikiem podmiotu, dla którego świadczy usługi (wykonuje dzieło) w ramach własnej umowy. Wobec tego należy przyjąć, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy.

Należy podkreślić, że zlecający W. M. (1) jest mężem współwłaścicielki zainteresowanego Biura (...) i wiedział on, że zainteresowana jest pracownicą Biura (...).

W tych okolicznościach Sąd podziela stanowisko organu rentowego, zawarte w zaskarżonej decyzji, poparte ww. uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., zdaniem którego, skoro zainteresowana pozostawała w stosunku pracy z Biurem Doradztwa (...) Sp. z o.o. i wykonywała na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) W. M. (1) to konsekwencją takiego uznania jest ustalenie, że zainteresowana nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym ani dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umów zlecenia u płatnika składek (...) W. M. (2).

Mając na uwadze powyższe Sąd uznając odwołanie za bezzasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Joanna Smycz